

LEGAL NEWS

BŘEZEN 2012

A je to tady. Nový občanský zákoník prošel nejen poslaneckou sněmovnou a senátem, ale i Václavem Klausem. Obratněji řečeno, ani Václav Klaus nekladl našim zákonodárcům do cesty svou oblíbenou veto překážku a 20. února 2012 nový zákon podepsal.

Následovat bude i zákon obchodní. Jistě, teď už není čas na hrdinství. Prošel-li občan, projde i obchod. Ale co bude dál? Na nové zákoníky, nové termíny a nové principy musí přece navazovat i nové prováděcí předpisy. Pracuje se už na nich? Je nachystán nový procesní předpis, nová úprava rejstříkového či katastrálního řízení? A co předpisy sociálního a daňového práva, dotkne se jich nějak zcela nové pojetí práva občanského?

Určitě ano, ale nikde se o tom moc nemluví. Přesto budu věřit své vládě a doufat, že ví, co dělá. Že má přesný plán a chystá legislativní smršť. Protože jinak to nestihne. Ne do konce prosince 2013.

Budeme teď dva roky vyčkávat. Koupíme si nové tlusté ÚZ s 3.081 paragrafy a ve volných chvílích se budeme přemlouvat k jeho čtení. No, tak hurá do toho...

Za redakci Glatzová & Co.

Markéta Tvrdá

NOVÁ LEGISLATIVA

Změny v rejstříkovém řízení

Aneb rozdělení formuláře a „závaznost“ webové stránky justice

[STÁHNOUT PDF](#)

Z JUDIKATURY

Musí jediný společník sám sobě schvalovat převod obchodního podílu?

Co může způsobit jedna závorka v rozhodnutí Nejvyššího soudu aneb doslovná aplikace judikatury rejstříkovými soudy a notáři

[STÁHNOUT PDF](#)

Jak málo stačí k vydržení

Postačí spolehnout se na zápis v obchodním rejstříku?

[STÁHNOUT PDF](#)

Dobrá zpráva o převodu nemovitostí

Průlom do dosavadní judikatury o neplatných převodech nemovitostí (nejen) v rámci koncernu

[STÁHNOUT PDF](#)

SOUBĚH TAK TROCHU JINAK

Když ani úkon generálního ředitele nemusí být platným

Problematiku souběhu zákonného zmocnění a oprávnění statutárního orgánu jednat jménem společnosti

[STÁHNOUT PDF](#)

REKODIFIKACE SOUKROMÉHO PRÁVA

Pojem a druhy věcí v novém občanském zákoníku

Úderem silvestrovské půlnoci z roku 2013 na rok 2014 se v České republice stane malý zázrak – právně zmizí stovky tisíců nemovitostí

[STÁHNOUT PDF](#)

AKCE

EUROPSKÉ HOLDINGOVÉ ŠTRUKTÚRY - konferencia Bratislava

Daňová a právní optimalizácia v praxi

[STÁHNOUT PDF](#)

Změny v rejstříkovém řízení

aneb rozdělení formuláře a „závaznost“ webové stránky justice

Pamatujete si ještě na tu revoluci v roce 2005, kdy se namísto obvyklých rejstříkových podání s klasickým petitem vytvořily formuláře pro podání návrhů na změnu zápisů v obchodním rejstříku? To byla změna! Změna umocněná nejen zákonnou lhůtou pro vydání rozhodnutí, ale i výčtem toho, co se má k návrhu přikládat.

A ačkoliv formuláře zpočátku budily rozpaky a výkladové problémy, všichni jsme si na ně nakonec zvykli a rejstříkové řízení začalo více méně fungovat tak, jak má. Ano, někdy se vyšší soudní úředníci snažili obejít vyhlášku a požadovat po nás přílohy, o nichž vyhláška mlčela, ale i to se většinou podařilo nějak vyřešit. Důležité bylo, že jste se mohli alespoň nějakou vyhláškou ohánět.

Jenže jakmile začne něco fungovat, je potřeba to změnit. A tak po pěti letech máme nové formuláře a novou vyhlášku. A vzhledem k tomu, že se toho zas až tolik nemění, je o to větší záhadou, proč k uvedené změně muselo dojít. Nemají snad úředníci na ministerstvu spravedlnosti co dělat?

Takže v čem je změna? Ministerstvo spravedlnosti vydalo novou vyhlášku č. 414/2011 Sb., o náležitostech formulářů na podávání návrhů na zápis do obchodního rejstříku. Tato vyhláška ruší stávající vyhlášku č. 250/2005 Sb. a stanoví náležitosti nových formulářů. Místo jednoho formuláře musíme nyní použít formuláře dva. Jeden je jakýmsi průvodním formulářem, ve kterém

pouze specifikujete, o změnu v jaké společnosti jde. Ten druhý je vlastně petitem, tedy formulářem určujícím, které údaje chcete měnit.

Nová vyhláška již nestanoví výčet příloh dokládajících zapisované skutečnosti, které musíte k formuláři přiložit. Napříště se již proto nebudete moci dovolávat právního předpisu a oponovat vyššímu soudnímu úředníkovi, že nemá právo po vás tu či onu přílohu požadovat. Maximálně budete moci vyššího soudního úředníka odkázat na webovou stránku justice, kde je seznam příloh zveřejněn. Jakou má však webová stránka sílu oproti vyhlášce?

Pokud jde o samotné formuláře, kromě toho, že jsou dva, nejsou nijak zásadně odlišné od těch starých. Až na to, že onen průvodní, neboli procesní formulář, je jiný pro prvozápis a změny, jiný pro výmaz a jiný pro jednotlivé druhy transformací společností. Potud tedy žádné potíže. Bohužel jsem se však setkala s neobvyklým požadavkem soudce krajského soudu v Plzni. Ten kolegyni vyzval, aby buď druhý formulář jako právní zástupce navrhovatele podepsala s úředně ověřeným podpisem, nebo aby ho neoddělitelně spojila s tím prvním, a to buď „šňůrkou“, kterou používají notáři, nebo přelepku opatřenou kulatým razítkem. Splnit se dá samozřejmě téměř cokoliv, takže návrhy nakonec skončily spojené tříbarevnou šňůrkou, ale tento požadavek je opravdu zvláštní. Nejen že onen druhý formulář nemá podpisovou řádku. Navíc požadavek spojení není možný ani podle advokátních či notářských předpisů. Doložku o ověření podpisu, a tedy i přelepku, lze totiž umístit pouze přímo za podpis samotný. Pokud však na

druhém formuláři podpis být nemá, nelze za něj ani přiložit ověřovací doložku a přelepku. Ale k zápisu nakonec došlo, takže i tato překážka se dá překonat.

Z ostatních, významnějších změn tak stojí za zmínku jen ty následující:

- V obchodním rejstříku se již nebudou zveřejňovat rodná čísla fyzických osob (v návrhu je však i nadále musíte uvádět).
- Čestná prohlášení statutárních orgánů nemusí být opatřena úředně ověřeným podpisem. Zákon již totiž nevyžaduje podpisový vzor, který byl často součástí čestného prohlášení. Pokud však jde o souhlas osoby se zápisem do obchodního rejstříku, zde požadavek ověření podpisu zůstal.
- Podpis vlastníka na souhlasu s umístěním sídla je nově potřeba nechat úředně ověřit.
- Bezúhonnost českého občana již nebudete muset dokládat výpisem z rejstříku trestů, neboť si jej vyžádá soud sám.

A abychom uzavřeli tento článek, pouze připomínáme, že již od konce minulého roku platí nové poplatky pro rejstříkové řízení:

- první zápis akciové společnosti do obchodního rejstříku nově stojí 12 000 Kč (dříve 5 000 Kč),
- první zápis ostatních právních forem společností do obchodního rejstříku stojí 6 000 Kč (dříve 5 000 Kč),
- změna zápisu v obchodním rejstříku 2 000 Kč (dříve 1 000 Kč), a
- výmaz podnikatele z obchodního rejstříku je nově od soudního poplatku osvobozen (dříve 3 000 Kč).

Autor: Markéta Tvrďá

Musí jediný společník sám sobě schvalovat převod obchodního podílu?

Co může způsobit jedna závorka v rozhodnutí Nejvyššího soudu aneb doslovná aplikace judikatury rejstříkovými soudy a notáři.

Zanikne-li účast společníka v SRO jinak než převodem (např. dohodou společníků, vyloučením, zrušením účasti soudem, v důsledku exekuce na obchodní podíl, smrtí, nepřechází-li podíl na dědice, atd.), dojde k tzv. uvolnění obchodního podílu. Uvolněný podíl přejde na společnost, která s ním musí naložit podle zákona. Než tak učiní, nabývá podíl do svého majetku. Práva společníka však podle zákona po tuto dobu nevykonává. To vyvolává výkladové potíže ve vztahu k valné hromadě. V praxi se stává, že ve společnosti takto zbude jen jeden další společník odlišný od společnosti. Kolik má společnost v takovém případě společníků? Formálně dva, neboť uvolněné podíly jsou v majetku společnosti, a společnost je tak sama sobě svým společníkem. Když ale společnost nemůže vykonávat práva společníka, máme ji za společníka pro účely valné hromady považovat? Má společnost konat valnou hromadu, tj. svolávat ji, nechávat volit její orgány, atd., když je jasné, že na valné hromadě může hlasovat pouze jediná osoba - zbylý společník? Anebo postačí, rozhodne-li namísto valné hromady v její působnosti rovnou zbylý společník, jako kdyby společnost jiné společníky (pro tyto účely) ani neměla?

Rejstříkové soudy až dosud většinou požadovaly, aby rozhodnutí v popsané situaci přijímala valná hromada, byť za účasti jediné osoby - zbylého společníka. Nejvyšší soud nyní rozhodl opačně. V rozhodnutí ze dne 29. března 2011, sp. zn. 29 Cdo 282/2010, doslova

uzavřel: „*Za situace, kdy společnost má jediného dalšího společníka, je třeba na tohoto společníka pohlížet jako na jediného společníka. Tento závěr vyplývá z teleologického výkladu ustanovení § 120 odst. 2 obch. zák., neboť by nemělo smysl, aby k hlasování jediného společníka, který může vykonávat hlasovací právo, svolávala společnost zákonem stanoveným postupem valnou hromadu, či dokonce aby se tento společník musel domáhat jejího svolání postupem podle § 129 odst. 2 obch. zák.*“

Citované rozhodnutí Nejvyššího soudu je ale významné ještě z jiného důvodu. Řeší situaci, kdy tento zbývající společník nabývá uvolněný obchodní podíl do svého majetku a musí tak podle zákona k takové dispozici dát svůj souhlas (§113 odst. 5 obchodního zákoníku). Dle Nejvyššího soudu postačí, projeví-li zbylý společník souhlas s takovým převodem uvolněného podílu v samotné smlouvě o jeho převodu, kterou bude tak jako tak uzavírat se společností. Nemusí tak rozhodovat o souhlasu jako jediný společník v rámci působnosti valné hromady společnosti. Věc má však háček. Rozhodnutí valné hromady (a tedy i jediného zbylého společníka) o tom, jak má společnost naložit s uvolněným podílem, vyžaduje k platnosti notářský zápis. K platnosti samotné smlouvy o převodu obchodního podílu však postačí jen úředně ověřené podpisy. Nejvyšší soud proto doplnil, že má-li mít v dané situaci souhlas společníka relevanci z hlediska požadavků obchodního zákoníku, je třeba, aby i smlouva o převodu obchodního podílu (ve které společník tento souhlas nepřímo projevuje) měla formu notářského zápisu. Podle Nejvyššího soudu tedy: „*Rozhodnutí jediného společníka o převodu obchodního podílu podle § 113*

odst. 5 věty druhé obch. zák. ... lze přitom, je-li jediný společník účastníkem smlouvy o převodu obchodního podílu ..., vyjádřit přímo smlouvou o převodu obchodního podílu. Smlouva o převodu obchodního podílu, uzavřená ve formě notářského zápisu, jejímž účastníkem je sám jediný společník, zahrnuje i rozhodnutí (jediného společníka) o převodu obchodního podílu ve smyslu § 113 odst. 5 věta druhé obch. zák. (obdobně i jeho souhlas podle § 115 odst. 1 a odst. 2 obch. zák.), i když to není uvedeno výslovně.“

Co je však nejpodstatnější a v praxi nyní budí největší rozpaky - Nejvyšší soud uvedené závěry výslovně rozšířil i na případy, ve kterých jediný společník nerozhoduje jen o převodu uvolněného podílu z majetku společnosti, nýbrž o převodu vlastního 100%-ního podílu na třetí osobu (viz závorka z ciace Nejvyššího soudu „obdobně i jeho souhlas podle § 115 odst. 1 a odst. 2 obch. zák.“)! Má to snad znamenat, že Nejvyšší soud vychází z názoru, podle něhož také k převodu podílu jediného společníka SRO je nezbytný souhlas tohoto společníka ve formě notářského zápisu, anebo alespoň aby smlouva o převodu obchodního podílu byla uzavřena ve formě notářského zápisu?

Tak tomu není! Teorie nepochybuje, že převádí-li jediný společník svůj obchodní podíl, souhlas se nevyžaduje nikdy, v žádné formě, ani kdyby tak stanovila společenská smlouva. Důvodem je jednoznačné ustanovení obchodního zákoníku, podle něhož podíl jediného společníka je vždy (bez dalšího) převoditelný na třetí osobu (§ 115 odst. 2). Z téhož názoru nepochybně vychází i Nejvyšší soud. Zmínka o situaci, kdy obchodní podíl převádí jediný společník ze svého majetku, v rozhodnutí být nemusela, ba neměla, když v dané věci o takový

GLATZOVA & Co.

převod nešlo.

Potíž je ovšem v tom, že některé rejstříkové soudy začaly i tuto část rozhodnutí aplikovat v praxi, jako by byla správná a právně závazná. To se následně promítá do požadavků některých notářů. Také oni pro převod podílu jediným společníkem nově vyžadují souhlas tohoto společníka ve formě notářského zápisu, resp. aby

smlouva o převodu obchodního podílu byla v této formě uzavřena, vyžaduje-li souhlas k převodu zákon či společenská smlouva podle § 115 odst. 1 a odst. 2 obch. zák.

Ani rejstříkové soudy, ani notáři by dle našeho názoru neměly z chybného textu závorky vycházet. Právní stav je však jiný a nelze bohužel vyloučit, že zrovna Váš notář či rejstříkový soudce

bude závorku Nejvyššího soudu aplikovat. Je pak potřeba zvážit, zda raději připlatíme za notáře, aby proběhl zápis převodu bez komplikací, anebo zda máme dostatek času na to, abychom se poprali s českým soudnictvím, a donutili Nejvyšší soud, aby svou závorku nahradil novým rozhodnutím.

Autor: Petr Čech, Markéta Tvrďá

Jak málo stačí k vydržení

Je stále nutné zkoumat vlastnictví k obchodnímu podílu nebo postačí spolehnout se na zápis v obchodním rejstříku?

Chce-li si některý z našich klientů koupit akcie či obchodní podíl jiné společnosti, požádá nás obvykle o provedení právní prověrky, tzv. due diligence, cílové společnosti. Na základě této prověrky klientovi sdělíme, zda považujeme zamýšlenou koupi za bezpečnou, jací možní „kostlivci“ mohou ze skříňné společnosti vypadnout nebo zda je možné, že v budoucnu někdo zpochybní vlastnictví našeho klienta k nabytému obchodnímu podílu či akciím.

Podobný případ řešil Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí pod sp. zn. 29 Cdo 861/2011 ze dne 26. října 2011. V uvedené věci šlo o to, že v roce 1997 převedl dovolatel část svého obchodního podílu ve společnosti G.E.O. s.r.o. na osobu I.K. Soudy nižších stupňů posoudili smlouvu o převodu obchodního podílu jako platnou, nikoliv však účinnou z důvodu chybějícího souhlasu valné hromady s převodem. Bylo také prokázáno, že převod obchodního podílu (a tedy I.K. jako nový společník) byl zapsán do obchodního rejstříku, a že se I.K. dále choval jako společník společnosti, a účastnil se valné hromady o zvýšení základního kapitálu společnosti, na

které byl přítomen i dovolatel.

Dovolatel podal proti rozhodnutí odvolacího soudu dovolání s tím, že celý případ byl nesprávně posouzen, když k převodu obchodního podílu nikdy nedošlo (smlouva se nestala účinnou), na což dovolatel ústně IK v minulosti upozorňoval. Nejvyšší soud dovolání zamítl a uvedl k tomu, že: *„Jak plyne z odůvodnění rozhodnutí, odvolací soud vycházel z toho, že v řízení bylo prokázáno, že důsledky převodu (části) obchodního podílu byly zapsány do obchodního rejstříku. Dále pak provedl důkaz notářským zápisem, ze kterého vzal za prokázané, že se I.K. (a rovněž navrhovatel) zúčastnil valné hromady, která rozhodla o zvýšení základního jmění společnosti, a na tomto zvýšení se podílel. Z uvedeného pak dovodil dobrou víru a oprávněnou držbu I.K. a tím i splnění předpokladů pro vydržení obchodního podílu. S tímto závěrem se Nejvyšší soud ztotožňuje.“*

Nevíme, jaký byl přesný průběh řízení u soudů nižšího stupně a zda dovolatel v řízení procesně nepodcenil dokazování skutečnosti, že na neoprávněnou držbu IK upozorňoval. Přesto je však zvláštní, s ohledem na dosavadní judikaturu Nejvyššího soudu, že soudu postačí pouhý zápis do obchodního rejstříku jako podklad k prokázání dobré víry a vydržení. Neměl si snad I.K. alespoň s částečnou odbornou péčí pročíst společenskou smlouvu společnosti, ke které mimochodem přistoupil a výslovně to

uvedl ve smlouvě o převodu obchodního podílu? Protože pokud si společenskou smlouvu přečetl, musel přeci vědět, že k řádnému nabytí obchodního podílu se vyžaduje jeho schválení valnou hromadou. A pokud toto věděl, nemohl být v dobré víře, že obchodní podíl nabyl.

Nicméně vše bylo zapsáno do obchodního rejstříku (i když se rejstřík zmýlil a zapsal, co zapsat neměl), a převod obchodního podílu je tak platný a účinný.

Určitě dokážu žít s tímto pohledem soudu na dobrou víru. Ostatně k čemu by jinak byly veřejné rejstříky? Ale zápis v rejstříku by podle mě měl chránit až následné převody a nabyvatele, nikoliv převody, na jejichž základě je zápis do rejstříku činěn. Pokud se totiž sama určitého úkonu účastním, a neohlídám si jeho jednotlivé zákonné kroky, myslím, že bych za to měla být sama odpovědná. A to i neplatností převodu. Ale zřejmě tomu tak není.

Otázkou zůstává, do jaké míry se uvedený přístup soudů bude uplatňovat i nadále. Protože pokud by se uplňoval, postrádaly by smysl právní prověrky zaměřené na ověření vlastnického práva k akciím či obchodním podílům. Proč? Protože naše zjištění o vadném vlastnickém titulu by mohlo klienta obrátit o dobrou víru, kterou jednoduše nabyl pohledem na webové stránky obchodního rejstříku.

Autor: Markéta Tvrdá

Dobrá zpráva o převodu nemovitostí

Na začátku února přijal Nejvyšší soud rozhodnutí, které potěší svým přístupem k nalézání práva. Je to navíc rozhodnutí velmi zásadní. Přináší průlom do dosavadní judikatury o neplatných převodech nemovitostí (nejen) v rámci koncernu. Řada neplatných smluv se díky němu mění na platné, a to doslova přes noc.

Proč byly neplatné? Převádí-li s.r.o. či a.s. majetek na spřízněnou osobu, vyžaduje zákon, aby jeho cenu určil znalec jmenovaný soudem. Říká se tomu vnitřní obchodování. Někdy tunelování. Nejčastěji ale prostě jen „§ 196a ObchZ“. Každý, kdo kdy kupoval nemovitost, ví, jakou hrůzu toto ustanovení budí. V praxi totiž posudky často chybějí. Společník si od společnosti koupí dům a na znalecký posudek nepomyslí. Nejvyšší soud dosud judikoval, že smlouva je neplatná. A s ní všechny další převody, včetně následných a po letech. Mnozí tak přišli o dům, za nějž řádně zaplatili. Stačilo, aby se společnost, která jej kdysi vlastnila, vlastnictví dovolala. Nebo správce její podstaty.

Nejhorší byla přísnost, s jakou Nejvyšší soud neplatnost prosazoval. Trval na ní, i když se ukázalo, že společnost dům převedla za tržní cenu, smlouva ji tedy nepoškodila. Dům se zkrátka vždy vracel společnosti. Bez ohledu na okolnosti.

A právě to se nyní mění! V daném případě si nemovitosti prodaly dvě spřízněné společnosti. Za více než 60 miliónů. Posudek byl třeba a strany jej i dostaly. Jenže až poté, co smlouvu uzavřely a vložily do katastru. Když smlouvu uzavíraly, posudek tedy neexistoval. Pikantní bylo, že znalkyně jim svůj odhad předem sdělila. Ale jen tak *per huba*. Posudek dodala až později. Když prodávající po letech upadl do konkursu, správce podstaty nemovitosti zahrnul do podstaty, jako by ani nebyly prodány. Kupující měl smůlu. Oba nižší soudy aplikovaly dosavadní judikaturu a daly zapravdu správci.

Nejvyšší soud se ale postavil k věci s citem a odvahou. Dohlédl tíživých důsledků vlastní přísnosti, svolal velký senát a svou judikaturu změnil! Smysl zákona (konečně) postavil nad jeho text. Konstatoval, že zákon vyžaduje posudek, aby jím chránil společnost před nevhodnými cenami. Bylo-li ale

tohoto účelu dosaženo i bez posudku, není důvodu trvat na neplatnosti. Jinými slovy – není podstatné, zda strany přesně dodrží zákonný mechanismus ochrany společnosti. Hlavní je, že naplní cíl této ochrany!

To lze nazvat revolucí. Nejvyšší soud nejenže převrátil výklad významného ustanovení zákona a dodal klidné spání stovkám držitelů nemovitostí. Rozhodnutí ale dává naději i v širším smyslu. Potvrzuje směr, kterým se soudy stále častěji vydávají při nalézání práva. Ne text zákona, ale jeho účel je to, oč tu běží! To je podstata spravedlivého rozhodování. Tudy k právu.

Autor: Vladimíra Glatzová

GLATZOVA & Co.

Když ani úkon generálního ředitele nemusí být platným

Ani nová úprava souběhu v obchodním zákoníku výslovně nevyřešila problematiku souběhu zákonného zmocnění a oprávnění statutárního orgánu jednat jménem společnosti.

Novela obchodního zákoníku („ObZ“) účinná od 1. ledna tohoto roku se pokouší komplexně řešit problém s tzv. souběhem funkcí (viz naše říjnové Legal News). Pokud však jde o souběh zákonného zastoupení podnikatele podle § 15 ObZ a jednání statutárního orgánu, o tomto se v obchodním zákoníku přímo nedočtete. Odpověď na tuto otázku je tak potřeba hledat v judikatuře.

Podle § 15 ObZ se za zákonného zástupce podnikatele, a tedy osobu, jež může za podnikatele podepisovat, považuje i osoba, která byla při provozování podniku pověřena určitou činností. Učiní-li taková osoba za podnikatele nějaký právní úkon, bude jím podnikatel vázán jen tehdy, pokud k takovým úkonům při dané činnosti obvykle dochází. Tak například pokud ředitel obchodního oddělení mlékárny, jenž není statutárním orgánem, uzavře s některým z řetězců smlouvu o dodávce jogurtů a trvanlivého mléka, bude takový úkon platný přesto, že jej nepodepsali členové statutárního orgánu mlékárny.

V praxi je ale velmi obvyklý souběh funkcí, tj. situace, kdy má člen statutárního orgánu se společností zároveň uzavřenu pracovní smlouvu na pozici, při které je „pověřen určitou činností“. Nejčastěji jde o pozice generálních, obchodních, výrobních, personálních či finančních ředitelů.

V takovém případě je uvedená osoba oprávněna jednat za podnikatele jednak jako statutární orgán ale zároveň i jako zákonný zástupce ve smyslu § 15 ObZ.

Nejvyšší soud ČR původně neměl s uvedenou situací nejmenší problém a považoval ji za situaci v souladu s právní úpravou jednání podnikatele. Existuje několik rozhodnutí Nejvyššího soudu, podle kterých ačkoliv jménem společnosti měli jednat např. dva členové představenstva společně, byl úkon platný, i tehdy, učinil-li právní úkon jen jeden z nich, pokud byl tento člen představenstva zároveň pověřen danou činností podle § 15 ObchZ. Přesně tato situace byla např. řešena v rozhodnutí ze dne 28. 3. 2007 sp. zn. 32 Odo 1455/2005, kde Nejvyšší soud ČR uvedl, že: „Nelze považovat za obcházení ustanovení § 191 obchodního zákoníku, jestliže ustanovení § 15 obch. zák. umožňuje, aby při provozování podniku byla osoba, která je pověřena určitou činností (a je navíc ve smyslu § 191 obch. zák. statutárním orgánem společnosti), zmocněna ke všem úkonům, k nimž při této činnosti obvykle dochází... Při výkonu funkce ředitele podniku je obvyklé, aby obchodní smlouvy za společnost jako její zákonný zástupce podepisoval ředitel.“

Problematika souběhů však začala postupem času nabírat na významu. A zejména rozdílnost názorů pracovně-právních a obchodně-právních senátů na to, zdali je souběh vůbec možný, vyústil až v zasednutí velkého senátu Nejvyššího soudu ČR, který svým rozhodnutím sp. zn. 31 Odo 11/2006 ze dne 15. 10. 2008, možnost jednání statutárního orgánu, nebo jeho člena, jako zákonného zástupce podle § 15 ObZ odmítl. Hlavním argumentem Nejvyššího soudu byla ochrana

společníků a třetích osob. Podle Nejvyššího soudu: „Rozhodl-li nejvyšší orgán právnické osoby (popřípadě její společníci či členové tam, kde jim náleží rozhodování o způsobu jednání jménem právnické osoby) o tom, že členové jejího statutárního orgánu nemohou činit právní úkony samostatně, ale jen (dva či více) společně, nelze toto rozhodnutí obcházet tím, že sám statutární orgán pověří svého člena určitou činností, která jej k samotnému jednání opravňuje.... Pokud by totiž nejvyšší orgán (společníci či členové) byl srozuměn s tím, aby konkrétní člen statutárního orgánu, který současně vykonává v právnické osobě činnost, ze které by jinak vyplynulo zákonné zastoupení, jednal jménem společnosti samostatně, nic mu nebrání v tom, aby ve stanovách (společenské smlouvě) rozhodl o způsobu jednání jménem právnické osoby tak, že jmenovitě uvedený člen statutárního orgánu anebo člen statutárního orgánu zastávající určitou funkci, jedná jménem právnické osoby samostatně. Neučiní-li tak, zřejmě s takovým jednáním srozuměn není..... Bylo by popřením právní úpravy odpovědnosti a ručení statutárních orgánů obchodních společností a družstev dovozovat, že sám statutární orgán může své členy takové odpovědnosti zprostit tím, že je pověří činností, jež jim umožní činit uvedené právní úkony s omezenou odpovědností a zpravidla i s nulovým ručením. ... Výkladem ustanovení § 15 odst. 1 obch. zák. umožňujícím, aby člen statutárního orgánu činil právní úkony obchodní společnosti či družstva nejen z titulu své funkce, ale (byl-li pověřen určitou činností) i jako její zákonný zástupce, by nepochybně došlo k podstatnému snížení ochrany třetích osob.“

Uvedený zamítavý postoj k souběhu

GLATZOVA & Co.

zákonného zastoupení podnikatele podle § 15 ObZ a funkce statutárního orgánu potvrdil Nejvyšší soud ČR ve svých následujících rozhodnutích, např. sp. zn. 29 Cdo 3540/2008 ze dne 23.09.2010, nebo 32 Cdo 2069/2009 ze dne 30.11.2010, kde konstatoval: „*Je-li osoba, u které jsou jinak splněny podmínky ustanovení § 15 obch. zák., současně statutárním orgánem či členem statutárního orgánu podnikatele - právnické osoby, nemůže být současně (v rozsahu výkonu funkce člena představenstva), zákonným zástupcem této osoby.*“

Aktuální postoj Nejvyššího soudu ČR v praxi způsobuje nemalé potíže. Znamená totiž, že například úkony generálního ředitele společnosti, které by jinak byly na základě zákonného zmocnění platné, jsou neplatné v případě, pokud je tento generální ředitel zároveň členem statutárního orgánu a jednání tohoto statutárního orgánu je společné (tedy podepisují např. dva členové představenstva nebo jednatelé společně). Je-li však jednání statutárního orgánu samostatné, domníváme se, že i kdyby generální ředitel úkon podepsal jako generální ředitel, tzn., neuvedl by, že podepisuje jako jednatel či člen představenstva, byl by úkon platný. Odpovědnost generálního ředitele za takovýto úkon by však nebyla pracovně-právní, ale odpovídal by jako člen představenstva, resp. jednatel.

Jak již bylo výše uvedeno, novela obchodního zákoníku popsany problém přímo neřeší. Přesto se nabízí i takový výklad nového § 66d ObZ, který by opět umožnil jednat za společnost samostatně i těm ředitelům, kteří jsou členy statutárního orgánu. Jde totiž o to,

že statutární orgán je oprávněn podle § 66d odst. 1 ObZ zcela nebo zčásti pověřit obchodním vedením společnosti i konkrétního člena statutárního orgánu, a tedy pověřit ho výslovně činností kterou má vykonávat v rámci podniku. Jde-li tedy o pověření k obchodnímu vedení, a odpovědnost za úkony bude obchodně právní a nikoliv pracovně-právní, proč by nemohl jednat takový ředitel a člen statutárního orgánu samostatně? Bohužel však podle našeho názoru z logiky a argumentace velkého senátu Nejvyššího soudu ČR vyplývá, že se v této oblasti nic nemění, neboť nelze obcházet rozhodnutí nejvyššího orgánu společnosti (valné hromady či společníků) o tom, jak se jménem společnosti jedná. I nadále tak bude platit, že pokud má jménem společnosti podle stanov či společenské smlouvy společně jednat více členů orgánu, nebude možné tento požadavek obejít ani shora uvedenou delegací, resp. souběžným pracovním poměrem.

A jak je to na Slovensku?

V této souvislosti může být zajímavý také pohled na právní úpravu na Slovensku, kde je znění § 15 ObZ v zásadě totožné. Ačkoliv není publikovaná judikatura slovenských soudů k této problematice příliš rozsáhlá, ve všech komentářích k obchodnímu zákonu je citován Rozsudek Najvyššieho súdu SR z 8. 10. 1997, sp. zn. 6 Obdo 158/97, který je v souladu s původním názorem Nejvyššího soudu ČR. V tomto rozhodnutí Najvyšší súd SR konstatoval, že: „*Z postavenia vedúceho obchodného oddelenia podniku vyplýva aj jeho splnomocnenie robiť v mene*

podnikateľa právne úkony v obchodnom styku pri tejto činnosti obvyklé. Uzatváranie kúpnych zmlúv o kúpe tovaru, ktorý slúži na podnikanie podnikateľa, nepochybne medzi takéto úkony patrí.“ Slovenská judikatura tedy nebrání situaci kdy člen statutárního orgánu je zároveň i zákonným zástupcem ve smyslu § 15 ObZ.

Doc. Patakyová dokonce ve svém komentáři k obchodnímu zákonu uvádí, že je možné prostřednictvím ustanovení § 15 ObZ alternovat, tedy zjednodušit, oprávnění jednat jménem podnikatele. Při nejvýznamnějších transakcích bude nutný společný způsob jednání statutárního orgánu a naopak při běžných každodenních činnostech bude postačovat samostatné jednání osoby oprávněné určitou činností podle § 15 ObZ. S judikaturou Nejvyššího soudu ČR se doc. Patakyová neztotožňuje a tvrdí, že uvedený zákaz nevyplývá z žádného ustanovení ObZ. Podle ní je účelem zákonného zmocnění podle § 15 udělení oprávnění jednat osobám v rámci jejich pověření při činnosti pro podnik, a to bez ohledu na to, jestli jsou zároveň i statutárním orgánem, nebo jeho členy. Názor slovenské právní teorie tedy více respektuje každodenní realitu vztahů v obchodních společnostech.

Otázkou zůstává, zda by se v případě sporu o platnost právního úkonu přiklonili slovenské soudy k názoru Nejvyššího soudu ČR nebo k uvedenému názoru Doc. Patakyové. V praxi je totiž běžné, že slovenští obchodně-právní soudci v některých případech hledají řešení sporných právních otázek i v české judikatuře.

Autor: Markéta Tvrďá, Michal Žitňanský

Pojem a druhy věcí v novém občanském zákoníku

Úderem silvestrovské půlnoci z roku 2013 na rok 2014 se v České republice stane malý zázrak - právně zmizí stovky tisíců nemovitostí

Právní úprava věcných práv dozná účinností nového občanského zákoníku z celého soukromého práva snad nejvíce změn. Jednotlivým jejím oblastem se budeme na stránkách našich Legal News postupně věnovat. Nejprve je však nutno zaměřit pozornost na vymezení věcí a jejich druhů. Také ustanovení o nich se změní k nepoznání.

Nový občanský zákoník dál pracuje s pojmem věc, jak jej známe z dnešní úpravy. Používá jej však již jen jako legislativní zkratku pro širší sousloví „**věc v právním smyslu**“. Tím se zákonodárce snaží vyjádřit jeden z hlavních posunů. Napříště již nepůjde o to, co věcí *skutečně* je, co existuje *v reálném světě*. Zákoník s pojmem věci pracuje jen jako s *právním* konstruktem. Sleduje jej *v právním smyslu*. Nemělo by tudíž překvapit, že jako věc se nově prosadí i skutečnosti, které nemají hmotnou podstatu, *nelze je vnímat lidskými smysly*. Je jasné, že takové pojetí je podstatně širší než to dnešní.

Tomu odpovídá také dalekosáhlá legální definice věci, kdy občanský zákoník za věc prohlašuje **vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí**. Znaky věci tak naplní cokoli, co může sloužit člověku k uspokojování jeho potřeb, vyjma člověka samotného. Sám občanský zákoník přidává dvě výjimky. Z okruhu věcí vylučuje živá zvířata a lidské tělo a jeho části. Důvodová zpráva i teorie doplňují výjimku další, a to skutečnosti mimo

dosah lidské moci. Sluneční jas či svěží vánek slouží člověku a je od něj odlišný, přesto nepůjde o věc, neboť člověk je nemůže ovládat, a tedy ani učinit předmětem svého vlastnictví, právních jednání, atd.

Nový občanský zákoník naproti tomu nenechává na pochybách, že mezi věci spadnou např. i práva. Též ona slouží potřebě lidí a jsou od nich odlišná. Věcí tak bude **např. i pohledávka**. Občanský zákoník právě pro ně vyhrazuje kategorii **věcí nehmotných**, neboli věcí „bez hmotné podstaty“, na něž si v reálném světě nelze „sáhnout“. Tím se úprava částečně komplikuje a cyklí. Věcí nebude jen předmět práva (např. pozemek), nýbrž i samo právo k němu (např. zástavní či dokonce vlastnické). Jak dále uvidíme, některá věcná práva zákon prohlašuje dokonce nemovitostmi! Také právo se tak bude moci stát předmětem vlastnictví, nabytí od nevlastníka, atd. Ne však bezvýjimečně. Podle klíčového pravidla obsaženého v § 979 se ustanovení o věcných právech vztáhnou i na věci nehmotné. Na práva však jen potud, připouští-li to jejich povaha a neplyne-li ze zákona něco jiného. V konkrétním případě tak bude nutné zvažovat, v jakém rozsahu úpravu věcných práv aplikovat na pohledávky (z povahy věci tak pohledávku např. nebude možné nalézt).

Díky širokému pojetí věci tak na druhé straně skončí letité doktrinální spory o právní povahu **cenného papíru**. Nový občanský zákoník počítá s jeho obecnou definicí, která umožní vydávat i druhy cenných papírů výslovně neupravené. Cenný papír nejenže zvěcní, ale dokonce zhmotní. Cenný papír totiž bude **vždy jen věcí hmotnou**. Zákon sice počítá i se **zaknihovanými cennými papíry** a jako cenné papíry je i nazývá, nečiní z nich však podmnožinu cenných

papírů. Zaknihované cenné papíry budou svébytnou kategorií věcí *vedle* cenných papírů. Na rozdíl od nich spadnou zaknihované cenné papíry vždy do kategorie věcí nehmotných. Z právního řádu tak **zmizí rozlišování cenných papírů podle jejich podoby**. Cenné papíry budou vždy jen listinné. Zaknihované cenné papíry budou samostatná kategorie věcí, nikoliv jiná podoba cenných papírů.

Na právní úpravu věcí hmotných naproti tomu nový občanský zákoník výslovně odkazuje v souvislosti s ovladatelnými přírodními silami, se kterými se obchoduje; typicky jde o elektrickou energii.

Nový zákoník dál počítá s konceptem **věcí hromadné** a rozšiřuje jej. Nejtypičtější věcí hromadnou zůstane podnik, nově nazývaný jako obchodní závod, zkráceně označovaný jen jako **závod**. Jeho **součástí se stanou podnikatelovy dluhy** k závodu příslušející. Nová definice totiž závod nevymezuje již jen jako organizovaný soubor majetku, nýbrž celého jmění. Jednotlivé části závodu, které vykazují hospodářskou a funkční samostatnost a o kterých tak podnikatel rozhodne, nový občanský zákoník nazývá **pobočkami**. Bude-li pobočka zapsána do obchodního rejstříku, stane se (jako dnes) **závodem odštěpným** (§ 503 odst. 2).

Zásadní změna spočívá v novém rozdělení věcí na movité a nemovité. Ustanovení § 498 zákoníku počítá s taxativním výčtem nemovitostí. Všechny ostatní věci (hmotné i nehmotné) spadnou mezi věci movité. Tak i většina pohledávek.

Výčet nemovitostí je komplikovaný. Nesnáze souvisejí i s režimem přechodných ustanovení. **Nemovitostmi** budou v nejobecnější rovině

- a) pozemky,
- b) podzemní stavby se samostatným účelovým určením (např. stavba metra, samostatné podzemní sklepy atd.),
- c) věcná práva k nemovitostem uvedeným ad a) a b) (nemovitostí tak např. bude i zástavní právo k pozemku či služebnost),
- d) práva, která za nemovité věci prohlásí zákon (např. právo stavby, tj. právo mít na povrchu nebo pod povrchem cizího pozemku stavbu),
- e) věci, o kterých právní předpis prohlásí, že nejsou součástí pozemku, ačkoliv je nelze přenést z místa bez porušení jejich podstaty.

Stavby (nepůjde-li o zákonem stanovené výjimky) přestanou být nejen nemovitostmi, ale vůbec věcmi. Stanou se pouhou součástí věci (jiné nemovitosti) – pozemku, na němž stojí, či pod kterým se nacházejí. To se podle přechodných ustanovení zásadně dotkne i staveb existujících, mají-li totožného vlastníka či okruh vlastníků

jako pozemek, na kterém (či pod kterým) se nacházejí. Úderem silvestrovské půlnoci z roku 2013 na rok 2014 se tak v České republice stane malý zázrak – právně zmizí stovky tisíců nemovitostí (a jiné se naopak vytvoří). Bude-li vlastník pozemku odlišný od vlastníka stavby, zůstane stavba věcí v právním smyslu, dokud se vlastnictví obou věcí nespojí v týchž rukou. Samostatnou věcí, a to nemovitostí, zůstane vždy těž jednotka upravená v rámci tzv. bytového spoluvlastnictví, nejčastěji tedy jednotka bytová.

Mimořádně zajímavý bude právní režim **staveb na cizím pozemku, k nimž vlastník pozemku zřídí právo stavby.** Je logické, že se nestanou součástí pozemku, na kterém se nacházejí, když nebudou mít téhož vlastníka. Přesto nepůjde o samostatné věci (nemovitosti). Jak jsem uvedl výše, nemovitostí bude právo stavby. Stavba samotná se stane součástí tohoto práva – tedy práva stavby coby takové nemovitosti. To jen dokresluje míru

revoluce, ke které v našem právu dochází. Věcí v právním smyslu (a to dokonce nemovitou) se stane právo stavby, tedy nehmotná skutečnost, kterou nelze vnímat lidskými smysly. Stavba samotná, tedy hmotná skutečnost, kterou lidské oko dobře postřehne, naopak věcí nebude. Právo ji bude považovat jen za součást tohoto (nehmotného, přitom však nemovitého) práva stavby.

Bude v této souvislosti zajímavé sledovat další vývoj katastrálního zákona či předpisů daňových. Jak si katastrální úřady poradí se shora uvedeným zánikem nespočtu staveb coby věcí v právním smyslu o půlnoci mezi Silvestrem 2013 a Novým rokem 2014? Vymažou je z katastru nemovitostí? Odejmu jim čísla popisná? A jak na tuto změnu zareaguje ministerstvo financí? Bude dál zdaňovat stavby, které jako věci přestanou existovat? Nic z toho zatím nevíme. Na předpisech tohoto typu se teprve začíná pracovat.

Autor: Petr Čech

EUROPSKÉ HOLDINGOVÉ ŠTRUKTÚRY - konferencia Bratislava

Rozmýšľate ako využiť výhody daňových rajov? Snažíte sa o bezpečnú a efektívnu správu Vášho majetku?

V tom prípade prijmite pozvanie na
medzinárodnú konferenciu

EUROPSKÉ HOLDINGOVÉ ŠTRUKTÚRY

daňová a právna optimalizácia v praxi

24. apríla, od 12:30 hod

RadissonBLU Carlton Hotel Bratislava,
Hviezdoslavovo nám. 3

Hlavné témy konferencie:

- Pred čím a prečo chrániť svoj majetok
- Prínosy medzinárodného daňového plánovania
- Holdingové štruktúry - riešenie pre stredné a veľké firmy
- Tvorba a umiestnenie holdingu
- Náklady na založenie holdingu a jeho správu
- Rizika holdingov a ich ošetrovanie
- Tvorba holdingov - praktický workshop

Prednášajúci:

Theodore Emiantor FCCA MBA MSC BSC,

Westminster Accountancy Ltd, Member
of COBUS GROUP, Veľká Británia

Avraam Kapiri

KAPIRI Consulting Ltd, Cyprus

JUDr. Lucia Regecová

JUDr. Martin Dančišin

Mgr. Jindřich Král

advokátska kancelária Glatzová & Co.

Ing. Michal Friedberger

Ing. Viktor Hába

Ing. Aleš Kozák

AKONT TRUST COMPANY, s.r.o.

Program konferencie:

12:00 - 12:30 Registrácia

12:30 - 12:45 Úvodné slovo

**12:45 - 13:30 Holding, holdingová
spoločnosť, vzťahy medzi
prepojenými osobami**

JUDr. Lucia Regecová

Mgr. Jindřich Král

**13:30 - 14:30 Anglický holding a
jeho daňové výhody**

Theodore Emiantor FCCA MBA MSC
BSC

Ing. Michal Friedberger

14:30 - 15:00 Coffee Break

**15:00 - 16:00 Cyperský holding
a jeho daňové výhody**

Avraam Kapiri

Ing. Viktor Hába

**16:00 - 16:30 Stavba
holdingových štruktúr, zapojenie
zahraničných spoločností**

Ing. Michal Friedberger

Ing. Viktor Hába

16:30 - 17:00 Coffee Break

**17:00 - 18:30 Ako chrániť svoje
nehnutelnosti / Ako efektívne
využiť ochranné známky pre svoje
podnikanie**

JUDr. Lucia Regecová

Mgr. Jindřich Král

JUDr. Martin Dančišin

Ing. Michal Friedberger

Ing. Viktor Hába

Ing. Aleš Kozák

Večerný program:

18:30 Welcome Drink

**18:45 Večera, degustácia
vybraných rumov**

19:30 - 23:00 Barmanská show

Cena: 190 EUR (bez DPH)

Cena zahŕňa: prednášky, interaktívny
workshop, občerstvenie, večeru,
degustáciu kvalitných rumov,
barmanskú show a individuálnu
hodinovú konzultáciu so zástupcami
obidvoch poradenských spoločností
s platnosťou 6 mesiacov od
uskutočnenie konferencie.

Podrobné informácie nájdete na:

www.glatzova.com/konferencia

Za účelom prihlásenia sa prosím
vyplňte [registračný formulár](#).

Registrácia je platná po zaplatení
registračného poplatku, o čom budete
obratom informovaní.

V prípade akýchkoľvek otázok nás
neváhajte kontaktovať:

Tel.: +420 224 401 497 - Hana
Pánková

E-mail: konferencia@glatzova.com